

KÝM NÁM JE UČITEĽ

Študujem na pedagogickej fakulte, odbor liečebná pedagogika. Je to špecializácia určená na pomoc deťom, ktoré majú nejaké špeciálne potreby vo výchove. Sú to deti v detských domovoch, deti v nemocniciach, v ústavoch, v špeciálnych školách, atď. Učíme sa, ako im pomôcť dobehnúť zameškané, ako rozvinúť ich osobnosť, ako im pomôcť vyrovnať sa s niečím ťažkým, ako im pomôcť žiť.

Možno sa pýtate, ako to robíme, prezradím vám teda celé naše tajomstvo. **Základom** našej práce je **vrúcny a hlboký vzťah dieťaťa s terapeutom**. Je to úplne jednoduché, a pritom to funguje. Láska, akceptovanie – vedia robiť zázraky. Zobudia apatické dieťa k aktivite a ukludnia dieťa agresívne.

Dôvod, prečo o tom hovorím je ten, že vždy, keď sa o tom v škole učíme, rozmýšľam, prečo tak nie je aj na základných školách. Prečo aj zdravé deti nemôžu zažiť ten pocit, že učiteľ je tu pre nich, že ich má rád za každých okolností a že sú pre neho dôležité. Nielen preto, že každé dieťa potrebuje vzťah a vedenie k tomu, aby sa mohlo čo najviac rozvinúť, ale aj preto, že dnešný svet je tvrdý a chaotický a deti potrebujú veľkú silu na to, aby zvládli svoj nástup do života. Dnešné deti potrebujú našu pomoc. Vy ich poznáte – sú nesmierne inteligentné, ovládajú jazyky, vedia všetko o počítačoch, ale aj o zvieratách či ekológii. Sú zbehlé vo vzťahoch a situáciách, jednoducho vyznajú sa. Ale sú aj veľmi citlivé, vnímavé a zraniteľné, hoci sa tvária, že sú tvrdé a neohrozené. Deti dnešnej doby sú aj tie, ktoré učíme v besiedkach a na dorastoch, kluboch. Sú to tiež deti, ktoré rešpektujú módu, hudbu, štýl tejto doby, ale sú tak isto ja ohrozené jej tvrdosťou. Máme teda pred sebou dieťa- Múdre alebo nie veľmi, veselé alebo problémové, milé alebo protivné. Má svoje potreby a nároky. A my sme tí, ktorá ich majú naplniť. Sme ich učiteľia.

Podstatné kvality učiteľa:

- úprimnosť – schopnosť hodnoverne sa otvoriť a prejsť naozajstné city a pocity,
- vrúcnosť – schopnosť nepodmienečne akceptovať a oceniť inú osobu,
- empatia – schopnosť vidieť situáciu tých druhých ich vlastnými očami a schopnosť komunikovať slušne a neautoritársky, jasne.

Pracovný model učiteľa:

- emocionalizácia vyučovania,
- prenášanie učiteľovho entuziazmu a vitality na deti/žiacov,
- stimulovanie k samostatnosti a tvorivosti, podporovanie iniciatívy,
- rešpektovanie jedinečnosti detí ako neopakovateľných individualít,
- podporovanie sebadôvery dieťaťa, sebaopotvrdzovania využívaním osobných hodnôt každého dieťaťa,
- povzbudzovanie pri prežívaní nezdaru a neúspechu,
- vytváranie priaznivej socioemočnej klímy, náklonnosť, bezpečie, porozumenie, dôvera, spolupatričnosť, uznanie, úcta,
- vypočuť dieťa, brať ho vážne,
- rozvíjať a akceptovať jeho vloh, prijať jeho slabosti, stáť pri ňom pri prekonávaní strachu a všade tam, kde to potrebuje,
- neodmietat' dieťaťu svoju lásku a dôveru, zaujímať sa o jeho zármutok, strach, obavy, zvedavosť, fantáziu,
- nesnažiť sa robiť z dieťaťa iné ako je,
- byť priateľom,
- byť v niečom odborníkom,
- dieťa posudzovať nezaujate,

- kritiku vyslovovať najprv medzi štyrmi očami,
- každá kritika má začať pochvalou toho, čo dotyčný robí dobre,
- naučiť dieťa myslieť a riešiť problémy, naučiť ho cítiť, mať túžby, naučiť deti žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich orientovať sa v hodnotách, naučiť ich tvorivému životu,
- prijať svoje postavenie, uznať svoju kompetenciu a dôležitosť v živote dieťaťa. Mám za dieťa zodpovednosť, ale mám aj schopnosti, ktoré mi dal Boh, a preto to všetko zvládnem.

A prečo sa vlastne máme riadiť týmito radami?

- Sprostredkovávame posolstvo, musíme byť pre deti dôveryhodnými ľuďmi.
- Deťom viac hovoria činy ako slová. Ak im niekto bude hovoriť, že ich má rád, a bude sa správať chladne a s odstupom, neuveria mu a tiež ochladnú.
- Ak dieťa cíti, že je brané vážne a rešpektované, bude si vážiť a rešpektovať druhých ľudí.
- Človeku, ktorému dieťa verí a ktorého si váži, sa ľahšie zverí s problémami, ktoré prišli, s pochybnosťami, s pozvaniami kamarátov a s túžbou okúsiť zakázané.
- K človeku, ktorý nad problémami dieťaťa mávne rukou, alebo sa zhrozí a rozčúli, dieťa už po radu nikdy nepríde.
- Človek, ktorý hovorí otvorene, preukazuje dieťaťu dôveru. Dieťa to dokáže oceniť. Takého človeka si váži a rešpektuje, prijme preto aj jeho radu.
- Je dobré budovať vôľu a slobodu dieťaťa. Len silné dieťa dokáže povedať „nie“, keď celá trieda či partia hovorí „áno“, vie odolať tomu lákavému, čo svet ponúka a len silné dieťa si vie obhájiť vieru v Boha medzi deťmi, ktoré sa tomu smejú.

V liečebnej pedagogike používame na liečbu rôzne **terapie** – terapiu hrou, dramatoterapiu, arteterapiu, činnosťnú terapiu a muzikoterapiu. Sú to všetko nám známe veci – hranie príbehov, pantomíma, kreslenie, vytváranie rôznych výrobkov a spievanie piesní. Tieto činnosti majú hlbokú pôsobnosť a veľký význam. Nemusíme však poznať všetky zákonitosti a diagnostiku na to, aby sme ich mohli používať. Pri hrách sa deti uvoľnia, sú bezprostredné. Skúsme ich pomocou nich lepšie spoznávať. Všímajme si, čo hovoria a ako to hovoria, všímajme si to, čo len naznačia, ako sa správajú k ostatným deťom, ako premýšľajú, ako cítia. Lepšie ich spoznáme a pochopíme.

„Byť vnímavý k pocitom detí, ich problémom a vôbec, byť sociálne otvorený. Hrať sa, objavovať a vidieť svoje úlohy ako odhaľovanie tajov neznámeho a riešenie problémov. Pokúšať sa vo výchove a výuke o vlastnú pôvodnosť v detailoch, myšlienkových celkoch a viesť k tomu aj svojich žiakov. Výsledok je samostatne mysliace a jedajúce dieťa.“

„1. Aby bol každý taký, akými má činiť iných.

2. Aby poznal spôsoby, ako iných takými urobiť.

3. Aby bol horlivý vo svojom diele.“

J. A. Komenský